

**College van Gedeputeerde Staten
Statenvoorstel**

DATUM	15-12-2020	NUMMER PS	PS2021MM02
DOMEIN	OV	COMMISSIE	Milieu & Mobiliteit
STELLER	Dick Jonkers	TELEFOONNUMMER	06-46994704
DOCUMENTNUMMER	821C0D4E	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Onderwerp : Besluit tot gewijzigd inzetten verleend aanvullend krediet VRT (Vernieuwde Regionale Tramlijn)

Bijlage(n): 1. Toelichting op benodigde budget voor het deelproject Nieuwegein City

Aan Provinciale Staten,

Gevraagd besluit

Provinciale Staten besluiten:

- 1) Van het beschikbaar gestelde aanvullende krediet van € 20,9 miljoen (PS2020MM06), € 13,3 miljoen vrij te laten vallen, waar op dit moment geen aanspraak op wordt gemaakt ter dekking van risico's baanstabieleit, spleetbreedte en corona;
- 2) Een krediet beschikbaar te stellen ten behoeve van het programma VRT ter dekking van het tekort van € 13,3 miljoen op VRT, onder meer ontstaan door de meerkosten als gevolg van de uitloop in de planning van de renovatie van de SUNIJ-lijn en aanvullende middelen voor de spooromlegging Nieuwegein City;
- 3) Het onder 2 genoemde aanvullend krediet te financieren uit de onder 1 genoemde vrijvallende middelen van corona, baanstabieleit en spleetbreedte;
- 4) Het dan resterende deel (€ 1,2 miljoen) van het aanvullende krediet beschikbaar te houden voor afronding van de beheersing van de resterende risico's t.a.v. onder andere baanstabieleit, spleetbreedte en corona in de vorm van een bestuurlijk opdrachtgeversbudget waarvan vrijgave pas mogelijk is na instemming van Gedeputeerde Staten.

Inleiding

Om fijn te wonen en werken in de provincie, is een goede bereikbaarheid belangrijk. Met onder andere een extra impuls in het tramvervoer zullen meer inwoners gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Dit sluit aan de gezonde, veilige en duurzame mobiliteit zoals opgenomen in het coalitieakkoord 2019-2023. Het programma Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT) is hier een belangrijk onderdeel van (zie 819A9D0B, d.d. 25 oktober 2016).

In december 2016 heeft u het besluit genomen om de bestaande tramlijn van Utrecht Jaarbeursplein naar Nieuwegein-Zuid/IJsselstein-Zuid (SUNIJ-lijn) geschikt te maken voor de nieuwe lagevloer-trams en groot onderhoud aan de infrastructuur uit te voeren op het zuidelijke deel van de SUNIJ-lijn. Daarmee wordt de SUNIJ-lijn geschikt gemaakt voor de koppeling met de Uithoflijn tot één doorgaand tramvervoersysteem zodat de reizigers uit IJsselstein en Nieuwegein zonder over te stappen naar Utrecht Science Park kunnen reizen en andersom. Hieruit is het programma Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT) ontstaan (zie 819A9D0B, d.d. 25 oktober 2016).

Wij hebben u middels de statenbrief van 1 september jl. (zie 82158338, d.d. 1 september 2020) op de hoogte gebracht van de uitloop bij het verkrijgen van de indienststellingsvergunning. Met de statenbrief van 27 oktober jl.

hebben wij u geïnformeerd over de verwachte duur van deze uitloop (zie 82199C5B, d.d. 27 oktober 2020) en de verwachte meerkosten van de uitloop (geschat op € 6,3 miljoen). Daarnaast zijn gedurende de uitvoering van de ombouw SUNIJ-lijn meerkosten ontstaan als gevolg van wijzigingen op het contract en zijn – mede gezien de leerpunten van de ombouw SUNIJ-lijn – aanvullende middelen nodig voor Nieuwegein City.

Met dit statenvoorstel wordt voorgesteld € 13,3 miljoen van het niet in te zetten deel van het beschikbare aanvullend krediet voor corona, baanstabieleit en spleetbreedte nu reeds vrij te laten vallen, gevraagd een nieuw aanvullend krediet beschikbaar te stellen ten behoeve van VRT, dit nieuwe krediet te financieren uit de vrijvallende middelen en de dan resterende kredietruimte te behouden voor de resterende beheersing van de risico's baanstabieleit, spleetbreedte en corona.

Juridische en andere relevante kaders

De wettelijke grondslag is:

- Art. 158 Provinciewet aangaande bevoegdheden van de Gedeputeerde Staten;
- Wet lokaalspoor aangaande de zorg voor de aanleg en het beheer van de lokale spoorweginfrastructuur in het gebied van de provincie;
- Beleidsregels nadeelcompensatie wegen 2013 aangaande eventueel ingediende claims voor nadeelcompensatie.

Argumentatie

1. Besluit tot laten vrijvallen van niet benodigd aanvullend krediet

Op 15 juli jl. heeft u een aanvullend krediet beschikbaar gesteld voor de risico's van baanstabieleit, spleetbreedte en corona. Op dat moment was het niet mogelijk om een goede inschatting te maken van de meerkosten omdat in het geheel niet te voorspelen was tot welke meerkosten de risico's zouden leiden. Om te voorkomen dat in gedurende de zomerperiode het project stil zou komen te liggen door onvoldoende budget is besloten om de bovenkant van de bandbreedte aan te houden en het aanvullend krediet pas dan in te zetten als hier door de Gedeputeerde Staten positief is besloten (bestuurlijk opdrachtgeversbudget).

Inmiddels is meer inzichtelijk tot welke kosten de risico's baanstabieleit, spleetbreedte en corona hebben geleid. Met name de meerkosten door het opgetreden risico corona zijn significant lager dan ten tijde van de aanvraag van het aanvullend krediet voorzien. Belangrijkste oorzaken hierin waren het uitblijven van de inzet van extra bussen om de 1,5m in het OV te handhaven (a.g.v. mindere vervoersvraag door corona), het uitblijven van consequenties van de latere levering van het CAF-materieel (door latere start exploitatie SUNIJ-lijn) en meevallende meerkosten als gevolg van corona in de uitvoeringswerkzaamheden van de SUNIJ-lijn. Ook de beheersing van de risico's baanstabieleit en spleetbreedte wordt uitgevoerd binnen de daarvoor aangevraagde kredietruimte. Tot slot bevatte de kredietaanvraag een bedrag van € 1,6 miljoen waarvan het bestedingsdoel niet nader gespecificeerd was en welke op dit moment ook niet ingezet is. We vragen u daarom te besluiten € 13,3 miljoen van het naar verwachting niet benodigde aanvullend krediet vrij te laten vallen. Onder de paragraaf "Financiële consequenties" is het niet benodigde aanvullende krediet nader onderbouwd.

2. Besluit tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 13,3 miljoen ten behoeve van het programma VRT

Het project VRT is, als gevolg van het niet tijdig verkrijgen van de indienstellingsvergunning vertraagd. De tijd die vereist is voor het verkrijgen van de indienstellingsvergunning is significant langer dan bij het opstellen van de planning is aangenomen. Deze uitloop leidt tot meerkosten op het deelproject Ombouw SUNIJ-lijn. Zo is langer tramvervangend busvervoer nodig en is langere inzet van het projectteam vereist. Daarnaast is, op basis van de nieuw opgedane inzichten, geïnventariseerd wat de financiële consequenties zijn voor de overige deelprojecten. Dit heeft geresulteerd in het aanpassen van de begroting op een langere buitendienststelling op het deelproject Nieuwegein City. Immers maakt het aanvragen van een indienstellingsvergunning ook onderdeel uit van dit deelproject. Dit heeft geleid tot een aangepaste begroting (incl. risicoreservering) voor dit deelproject.

Naast de meerkosten als gevolg van de vertraging van de start exploitatie van de SUNIJ-lijn zijn er tijdens de intensieve werkzaamheden in de buitendienststelling van deze zomer wijzigingen ontstaan op het uitvoeringscontract van BAM Infra B.V. welke nu afgehandeld worden en tot meerkosten leiden.

Onder "Financiële consequenties" zijn de meerkosten nader onderbouwd.

3. Het gevraagde krediet te financieren uit het vrijvallend krediet voor middelen van corona, baanstabieleit en spleetbreedte

Het benodigd krediet bedraagt € 13,3 miljoen. Er worden minder kosten gemaakt op de posten van baanstabieleit, spleetbreedte en corona dan verwacht. Het gevraagde krediet kan hiermee gefinancierd worden uit het niet aangewende krediet. Hiermee blijft het projectbudget van VRT toereikend voor de uitvoering.

4. Het dan resterende deel (€ 1,2 miljoen) uit het aanvullende krediet beschikbaar te houden voor afronding van de beheersing van de resterende risico's t.a.v. baanstabieleit, spleetbreedte en corona in de vorm van een bestuurlijk opdrachtgeversbudget waarvan vrijgave pas mogelijk is na instemming van Gedeputeerde Staten. VRT en Nieuwegein City zijn nog niet afgerond. De beheersing van de risico's baanstabieleit en spleetbreedte wordt in december 2020 afgerond hetgeen nog beperkte kosten tot gevolg zal hebben. Daarnaast is het risico van de corona pandemie op de voorbereiding en uitvoering van het deelproject Nieuwegein City nog aanwezig. Het behoud van het resterende deel van het aanvullende krediet in de vorm van een bestuurlijk opdrachtgeversbudget dekt deze risico's.

Doelen en indicatoren

Het project VRT draagt bij aan het programma "Bereikbaarheid II" In de vastgestelde doelenboom "Nieuwe versie doelenboom (4.0) inclusief brede thema's" (docnr. 820E4EF4). Bereikbaarheid II geeft voor openbaar vervoer als doel aan: OV-reizigers zijn tevreden en het openbaar vervoer is efficiënt ingericht.

Het project Vernieuwde Regionale Tramlijn draagt bij aan een goed functionerend en modern tramsysteem met meer directe verbindingen zonder overstap. Dit met als doel een goede bereikbaarheid van woon- en werkgebieden met tevreden reizigers en reizigersgroei binnen de provincie. Het reizigersbelang staat hierbij centraal. Om de reizigers te compenseren en nieuwe reizigers kennis te laten maken met de tram zal twee weken gratis vervoer worden aangeboden. Hiervoor wordt een geschikt moment bepaald als de coronamaatregelen het toe laten reizen met het openbaar vervoer te stimuleren.

Participatie

De werkzaamheden en buitendienststelling hebben consequenties voor de reizigers en de omwonenden. De informatievoorziening richting deze twee groepen is daarom van cruciaal belang. Omwonenden worden door middel van bewonersbrieven op de hoogte gehouden van de werkzaamheden aan de SUNIJ-lijn. Daarnaast wordt informatie verspreid via de digitale en lokale media. Ook is de provincie in gesprek met de ondernemers die aangeven hinder te ondervinden van de latere indienststelling zodat ook zij op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen van het project.

De voortgang van het project VRT wordt periodiek gedeeld met de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en IJsselstein.

Financiële consequenties

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen een weergave van het beschikbare krediet en de verwachte meerkosten. In de bijlage is een verder gedetailleerde toelichting gevoegd.

Op 15 december 2016 is door Provinciale Staten het besluit (docnr. 819A9D0B) genomen op de volgende punten:

1. Grootschalige vervanging infrastructuur op de zuidelijke takken van de SUNIJ-lijn en deze werkzaamheden binnen één grote buitendienststelling van 12 weken in de zomer van 2020 uit te voeren om de overlast voor de reiziger te beperken. Vervanging van de huidige tramvloot (SIG-trams) door nieuw lagevloermaterieel (CAF-trams, 22 stuks van 41 meter lengte).
2. Aanpassing van 23 haltes van de SUNIJ-lijn i.v.m. komst CAF-trams (verlaging en verlenging van de perrons).
3. Exploitatieve koppeling van de SUNIJ-lijn en Tram 22.

Hiervoor is een budget van € 141,2 miljoen beschikbaar gesteld. In september 2018 hebben Provinciale Staten een extra budget van € 17,0 miljoen beschikbaar gesteld (Docnr. 81D56AA4, d.d. 10 juli 2018 – Benodigd aanvullend krediet vernieuwing regionale tramlijn) ter dekking van verhoogde kosten voor de ombouw SUNIJ-lijn door de overspannen bouwmarkt, het opnemen van een budget voor opdrachtgeversrisico's (onvoorzien/onvoorzien) door een verhoogd risicoprofiel vervanging baan en ombouw haltes en ter dekking van de keuze om de halte Merwestein om te bouwen en daarmee als halte te behouden. In november 2018 door Provinciale Staten besloten om € 7,0 miljoen te reserveren als bijdrage voor vernieuwing van het OV-knooppunt "Nieuwegein City" (Docnr. 81DBE6B2, d.d. 25 september 2018 – Bijdrage Provincie vernieuwing OV-knooppunt "Nieuwegein City"). Tot slot is in juli 2020 door de Provinciale Staten een aanvullend krediet van € 20,9 miljoen beschikbaar gesteld (Docnr. 82010C4B, d.d. 2 juni 2020 - Aanvraag aanvullend krediet Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT) 2020).

Herleiding budget op basis van PS-besluiten:

Docnr.	Datum besluit	Titel	Bedrag
819A9D0B	25 oktober 2016	Toekomstbestendig Tramsysteem	€ 141,2 miljoen
81D56AA4	10 juli 2018	Benodigd aanvullend krediet	€ 17,0 miljoen
81DBE6B2	25 september 2018	Bijdrage Provincie vernieuwing OV-knooppunt Nieuwegein City	€ 7,0 miljoen
82010C4B	2 juni 2020	Aanvraag aanvullend krediet VRT 2020	€ 20,9 miljoen
		Totaal	€ 186,1 miljoen

Corona, baanstabieleit en spleetbreedte

Specifiek voor kosten voor corona, baanstabieleit en spleetbreedte is een aanvullend krediet van € 20,9 miljoen beschikbaar gesteld (PS2020MM06) specifiek gelabeld voor de opgaven: corona (€ 14,3 miljoen), baanstabieleit (€ 4,2 miljoen) en spleetbreedte (€ 0,8 miljoen). Daarnaast was van € 1,6 miljoen het bestedingsdoel niet nader gespecificeerd. Verwacht wordt dat zowel de opgaven van baanstabieleit als spleetbreedte uitgevoerd worden binnen de in het besluit opgenomen bedragen. Hoewel de beperkingen door corona allerminst voorbij zijn, wordt voor de totale meerkosten als gevolg van corona een aanzienlijke meevaller verwacht: meerkosten aan zowel de uitvoeringszijde als qua personele kosten zijn fors lager dan ten tijde van de kredietaanvraag voorzien. De kosten zoals verwacht per 31 oktober 2020 bedragen € 6,4 miljoen hetgeen op dit moment een meevaller betekent van ca. € 14,5 miljoen op dit aanvullend krediet. De verwachting is dat de afronding van de beheersing van de risico's baanstabieleit en spleetbreedte nog tot een beperkte nadere uitputting zal leiden van het krediet. Daarnaast is het effect van de coronapandemie op het deelproject Nieuwegein City moeilijk voorspelbaar.

Meerkosten (miljoen euro)	Stand (31/10)	Aanvullend krediet (82010C4B)	Restant
Corona	€ 2,9	€14,3	€ 11,4
Baanstabiliteit	€ 3,1	€ 4,2	€ 1,1
Spleetbreedte	€ 0,4	€ 0,8	€ 0,4
Overig	€ -	€ 1,6	€ 1,6
Totaal	€ 6,4	€ 20,9	€ 14,5

Meerkosten VRT

De vertraging van de indienststelling leidt tot meerkosten. De meerkosten bestaan voornamelijk uit extra verbussingskosten, extra door verkeersregelaars begeleide overbrengingsritten van trams van de Uithoflijn naar de tramremise en extra/langere personele inzet. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met extra kosten voor communicatie naar reizigers. De kosten zijn sterk afhankelijk van de daadwerkelijke vertraging en worden bij een uitloop tot eind januari 2021 voor traject Utrecht CS – Nieuwegein Zuid en eind februari van het traject naar IJsselstein Zuid geschat op ca. € 6,3 miljoen. In aanvulling daarop wordt rekening gehouden met ca. € 0,3 miljoen aan kosten voor vergoedingen voor reizigers om het ongemak te compenseren.

In de periode mei – september zijn de werkzaamheden aan de SUNIJ-lijn uitgevoerd door de hoofdaannemer BAM Infra B.V.. Behoudens restpunten zijn de fysieke werkzaamheden “buiten” afgerond en vindt nu de financiële afwikkeling plaats. Daarnaast zijn ondertussen 14 trams geleverd en geaccepteerd en zijn voorbereidingen getroffen voor de aanbesteding van de spooromlegging van Nieuwegein City. De aanbestedingsprocedure voor de realisatie is in december gestart. Passend bij de uitvoeringsfase van het gehele VRT project is het resterende (financiële) risicoprofiel afgeschaald ten opzichte van de zomer van 2020. Wel wordt voldoende risicoreservering aangehouden om risico's t.a.v. proefbedrijf en indienststelling van de gehele SUNIJ lijn en de uitvoering van Nieuwegein City op beheerste wijze mogelijk te maken.

Naast de meerkosten als gevolg van de vertraging van de start exploitatie van de SUNIJ-lijn zijn er tijdens de intensieve werkzaamheden in de buitendienststelling van deze zomer wijzigingen ontstaan op het uitvoeringscontract van BAM Infra B.V. welke nu afgehandeld worden en tot meerkosten leiden. Daarnaast is voor het programmaonderdeel Nieuwegein City - in voorbereiding op de aanbestedingsfase – na de zomer een nieuwe projectraming opgesteld waarin onder meer rekening gehouden wordt met de leerpunten uit SUNIJ lijn t.a.v. vergunningverlening en test/proefbedrijf door de ILT. Omdat in de projectraming onder andere rekening wordt gehouden met een langere buitendienststelling, leidt dit direct tot een stijging van de verwachte kosten. Ook is het risicoprofiel van het project geactualiseerd: de initieel opgenomen reservering is naar aanleiding daarvan aangepast en nu passend bij de fase van het project. Ook dit leidt tot een stijging van de verwachte kosten. De belangrijkste meerkosten zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Kostenpost	Bedrag (miljoen)	Toelichting meerkosten
Meerkosten vertraging indienststelling	€ 6,3	Geschatte meerkosten als gevolg van latere start exploitatie SUNIJ-lijn (tracé ABC en D). Onder meer kosten voor het doorzetten tramvervangend busvervoer, extra test- en overbrengingsritten, extra inzet VRT-team.
Compenserende maatregelen	€ 0,3	Aanvullende reservering t.b.v. compenserende maatregelen
Nieuwegein City	€ 3,0	Geraamde meerkosten voor het deelproject Nieuwegein City, onder meer naar aanleiding leerervaringen SUNIJ. Onder meer kosten voor extra tramvervangend busvervoer, meerkosten naar aanleiding ontwerpaanpassing en aanvullende risicoreservering.
Overige kosten Ombouw SUNIJ	€ 3,7	Overige meerkosten op ombouw SUNIJ onder meer ontstaan als gevolg van wijzigingen in landelijke wet en regelgeving en wijzigingen/ afwijkingen op het contract tijdens de uitvoering, zoals bijvoorbeeld noodzakelijke aanpassingen van het railverkeerstechnisch ontwerp en het alignement, aanvullende overbrengingsritten en het behoud van tijdelijke haltes.
Totaal	€ 13,3	

Als gevolg van bovengenoemde meerkosten wordt voor het gehele VRT-programma een tekort van maximaal €13,3 miljoen geprognosticeerd. In deze prognose is een risicoreservering van € 8,8 miljoen ter afdekking van het actuele risicoprofiel opgenomen.

Dekking meerkosten VRT

De minderkosten t.a.v. corona, baanstabieleit en spleetbreedte bedragen naar verwachting € 14,5 miljoen. De meerkosten binnen het VRT programma bedragen naar verwachting € 13,3 miljoen. Indien ervoor gekozen wordt de onderuitputting op dit aanvullend krediet in te zetten om de genoemde meerkosten op het VRT programma te dekken, kan het volledige VRT project binnen de beschikbaar gestelde (gelabelde) kredieten uitgevoerd worden. Het dan resterende deel (€ 1,2 miljoen) is naar verwachting voldoende ter afronding van de beheersing van risico's zoals onder andere baanstabieleit, spleetbreedte en corona.

De dekking van de gevraagde besluiten kan gevonden worden in de onderbesteding van het reeds beschikbaar gestelde aanvullende krediet voor de risico's baanstabieleit, spleetbreedte en corona. Daarmee zijn er geen effecten op de begrotingen van 2020, 2021 of 2022: er is geen sprake van aanvullende kapitaallasten. De gevraagde besluiten leiden niet tot gewijzigde lasten voor Beheer en Onderhoud.

Vervolg

De aanvraag voor de indienststellingsvergunning is momenteel in volle gang. Reizigers zullen via lokale en digitale media op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen. Zodra de datum van de start van exploitatie nadert zullen de reizigers via verschillende mediakanalen hierover worden geïnformeerd. Met een positief besluit op dit statenvoorstel kunnen de vrijgevallen middelen ingezet worden voor de meerkosten op de deelprojecten Ombouw SUNIJ-lijn en Nieuwegein-City.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Ontwerp-besluit

Besluit op 27 januari 2021 tot vaststelling van Besluit tot gewijzigd inzetten verleend aanvullend krediet VRT (Vernieuwde Regionale Tramlijn)

Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 27 januari 2021

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 15 december 2020 met nummer 821C0D4E, van afdeling Mobiliteit;

Overwegende dat:

- De verwachte meerkosten van baanstabieleit, spleetbreedte en corona lager uitvallen dan voorzien,
- Hiermee € 14,5 miljoen van het hiervoor beschikbaar gestelde aanvullende krediet naar verwachting niet benut zal worden,
- Binnen het project VRT op andere posten meerkosten worden verwacht waarvoor aanvullend krediet moet worden aangevraagd;
- Het aan te vragen aanvullend krediet gedekt kan worden uit het niet benutte krediet;
- Het dan resterende deel van het aanvullende krediet beschikbaar gehouden kan worden voor afronding van de beheersing van de resterende risico's binnen het project;

Besluiten:

Provinciale Staten besluiten:

- 1) Van het beschikbaar gestelde aanvullende krediet van € 20,9 miljoen (PS2020MM06), € 13,3 miljoen vrij te laten vallen, waar op dit moment geen aanspraak op wordt gemaakt ter dekking van risico's baanstabieleit, spleetbreedte en corona;
- 2) Een krediet beschikbaar te stellen ten behoeve van het programma VRT ter dekking van het tekort van € 13,3 miljoen op VRT, onder meer ontstaan door de meerkosten als gevolg van de uitloop in de planning van de renovatie van de SUNIJ-lijn en aanvullende middelen voor de spooromlegging Nieuwegein City;
- 3) Het onder 2 genoemde aanvullend krediet te financieren uit de onder 1 genoemde vrijvallende middelen van baanstabieleit, spleetbreedte en corona;
- 4) Het dan resterende deel (€ 1,2 miljoen) van het aanvullende krediet beschikbaar te houden voor afronding van de beheersing van de resterende risico's t.a.v. onder andere baanstabieleit, spleetbreedte en corona in de vorm van een bestuurlijk opdrachtgeversbudget waarvan vrijgave pas mogelijk is na instemming van Gedeputeerde Staten.

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Griffier,
mr. C.A. Peters